

Nro 4.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Januariusnak 14 dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek és Környüldllások.

Egy érdeemes hadi tisztt barátom, és levelezőm illyetén foglalatu levelét útasította hozzám *Benzheimből* Decemb. utolsó napján 1793 ik esztendőben.

Újra bátorkodom következő újságokkal szolgálni az Úrnak, mellyek a' mint könnyen képzelheti, épen nem voltak indyünk szerént valók. A' midőn oroszláni bátorsággal vitézkednénk' Európa tsendességének vissza szerzéséért, és a' midőn leg jobban igyekeztük öseinkről reánk maradt, s velünk égyütt született hadi vitézségünket újabb virtusokkal meg tetézni: honnan, honnan nem,

akkor érkeze hozzánk ez a' szomorú és keserves parantsolat: *retirállyunk!* Ahozképest karátson előtt harmad nappal el hagyván *Druzenheimi* erős redutáinkat, minden nyomás nélkül hátra húztuk magunkat egy húzomban *Selzig*, (ez a' városka alsó Alsátziában fekszik, ott a' hol a' *Selz* vize a' *Rajnába* omol) más nap *Modernig*, karátsony első napján a' *Weisenburgi* hegyek alá, holott seregeink a' Prussiai armátiával özve jöven, battalliát tartánk a' vér szemet kapott, és mindenütt nyomunkba jött ellenséggel. A' lovassága meg akara bennünket a' *Rajna* felől való oldalról keríteni; hanem jókor észre vévén fortélyosságokat, néhány Magyar lovas regementek meg előzték őket. Leg elsőben is az *Erdödi* húszárjai vágiak közikbe, utánnok mi (a' *Wurmser* szabad húszárjai) következünk a' *Brunsvigiai* hertzeg vezérlése alatt, a' ki nyargaltunkban, midőn mohon rohannánk a' Frantziák ellen, gyakorta így szólott: *Bravo meine Kinder, bravo! nur langsam!* az az, *Derekusan vagyon fiaim, derekasan, csak tsendesen!* A' mig mi bé értük volna a' Fr. lovasságot, már akkor meg fordították, 's villza üzték az *Erdödi* húszárjai, 15, vagy 16 embert le nyakazván közzülök, így végezöde a' batállia, az ágyúzás egész setét estig szüntelen tartott. — Más nap, u. m. *Szent. István* napján ismét korán reggel meg indúlt az ellenség, olly fel tétellel, hogy bennünket meg kerítsen, el is érte tzellyát a' sűrű ködnek kedvezése által, a' midőn minden körül belől lévő hegyekről keménnyen kezdett reánk ágyúzni, 's olly szörnyen mendörgött ellenünk, hogyha valaki akkor így gratulált volna én nékem: *Adgyon Isten fő hadnagy úrnak több illy István napokat érni s. a. t. rút káromlással vilzfzonoztam volna közöntését.* Tőlünk *Bene* all hadnagynak, kinek is monétája vala, egy 18 fontos golyóbis szakasztotta el a' fejét, *Lakner* hadnagynak pedig a' tzombját. A' Toskána húszár regementből való hadnagy *Székely* halva maradt, *Báró Incedi* fő hadnagynak a' lába feje lövetett által, *Miháltz* hadnagyot egy 18 fontos

Ágyú gölyóbis, a' földről fel ugorván, le tsapta a' lováról, én rajtam semmi egyéb veszély nem esett, hanem hogy a' lovam meg sebessitetett. — Mind mi, mind a' Prussiai seregek egészlen által jöttünk a' *Rajna* vizén, *Fort Lovist* bé sántzolva hagytak, magunk pedig téli cantonirungba szállottunk. A' míg több újságokkal szolgálhatnék, szíves barátságába ajánlott, vagyok *Alázatos szolgája Sz. J. fő hadnagy.*

Brüsszelből iratik, hogy a' Cs. K. seregek *Bouchain* és *Landrecy* környéken gyűllenek össze, hogy *Valenciában*, *Condében* és *Quesnoyban* számos lajtorják készíttetnek, és hogy nem sokára nevezetes dolog fog ottan történni. Az sem titkolatik mindazáltal el, hogy *Jonrdan Fr. Generál* napnyugoti *Flandriának* határai felé vonnya seregeit, a' mellyek minap 5000 lovas, és 16000 gyalogkatonákkal öregbítettek.

A' minémű nagy szomorúságot okozott *Tulónnak* el vesztése a' Frantzia pártos nemzet mostani törvénytelen előjáróinak, épen olly nagy örömet szerzett annak tellyességgel nem reménylett vissza nyeretetése. Párisba érkezvén *Tulón* vissza nyeretetésének híre, önmön magok a' nemzetnek képviselői sem adtak annak elsőben hitelt, mind addig, míg a' köz jóra ügyelő *Commissionnak* előülője, *Barrere* közlök meg jelent, 's bizonyossá tette volna őket arról, a' ki is nagy tápsolással fogattatván a' jelenlévők által, illyetén módon adta elő *Tulónnak* vissza vétettetését: „ A' nemzetti biztosok; úgymond, egész erejeket arra fordították, hogy halzonnal támadhassák meg az ottan fekdüött ellenséget, és mihelyt elegendőknék lenni tilték magokat, mindgyárt hozzá fogtok fel tett zellyoknak eszközléséhez. Kiváltképen az *Anglus* reduták ellen, mellyekben 3000 ember és 20 ágyúuk fekdütenek, fordították erejeket, a' mellyeket minden ki gondolható mesterséggel védelmezték ugyan, de azért még sem állhattak ellenek a' patriota seregeknék. *Labord* vezérnek parantsolatj:

tyára, egy osztály katonaság *Dugonier* Generál kormánya alatt reggeli 5 órakor rajta ütött az Anglusok redutáján, és égy óra el forgása alatt el is foglalta azt. Igaz ugyan, hogy itten 200 patrioták hőltanak meg, 's 500-an estenek sebbe, ellenben az ellenségnek sokkal nagyobb vólt veztesége, mivel 3000 ember közül egy se mehetett el szabadon, 500 és 8 tizt el fogattatott közzülök, a' többi pedig mind egy lábíg le aprítatott, melly miatt feletlebb nagy félelembe és zürzavárba estenek, úgy annyira, hogy önként el hagyták a' többi erősségeket, némellyeket pedig puska porral vettették a' levegő égbe. Leg nagyobb gondjokat flottájoknak meg mentésére fordították, és nemcsak katonáikat, hanem sok *Tuloni* lakosokat is el vitték magokkal, azokon kívül, a' kik el meneteleket fedezték. Immár *la Croix*, *Signans*, *Arligne*, és *Cap Brun* is hatalmunkban vagynak; holnap *Tulónba* is bé fogunk menni, és bollsút állani a' Fr. K. Társaságért.

Ez a' gyalázatos város, így folytatta tovább is *Barrere* beszédét, igen otsmányúl néz ki, és tsak nem egézfien pulztává tétetett, a' szabadságnak ellenségei fel gyújtották a' Frantzia escadrét, a' fegyveres ház is tűzben vagyon. Hajós legényeknél mást nem lehet látni, a' kik XVII *Lajos* orláglásának végezetével fel óldoztattak vas lántzaik alól. Már két helyen lobbant fel a' puskaapor, és a' mint gyanittyúk, több helyeken is rejtettek el ellenségeink vezedelműnkre ilylyetén eszközoiket; azért nem fognak seregeink addig a' városba bé menni, mig minden puskaapor tartó táruk meg nem fognak vizsgáltni — rossz szele vagyon az ellenség flottájának, 's úgy történhetik, hogy még ágyúink végeire fog kerülni, már is két sáluppot súllyesztettünk el, melylyek rakva vóltanak *Tuloni* pártos lakosokkal. — Mindén hajók tele vagynak aszonyokkal és gyermekekkel, e' mellett 5000 beteget vitterek ki innen magokkal; ezen hólnapnak (Decemb.) 17 ik napján déltől fogva éjjeli 10 óráig tartott a' vá-

rosnak ágyúztatása s. a. t. „ A' *Lyoni* N. biztosok is nagyon kérkedtek a' N. Gyűléshez útasított levelekben azzal, hogy ők is nem keveset használtak *Tulón* vissza nyérésére, az által, hogy az ellenségnek szeme láttára éggynéhány száz lakost fel adoztanak a' Fr. K. Tarsaság vérrel párolgó óltarán, és most is 233 pártos lakosoknak világból való ki végeztetésekkel fogják ezen rendkívül való örömnök napját fel szentelni.

Barrerének ezen jelentésével tsak nem egészen meg égyezett a' *Livornói* ki kötő helybe érkezett Nápolyi kapitányoknak beszédjek, e' két tziikkelyben mindazáltal különbözött — 1. hogy az ő jelentések szerént elsőben is a' Nápolyi seregekre ütöttek a' Frantziák — 2. hogy ők az égyesült seregeknek veszteségeket 3000 főre, a' Frantziákét pedig 10 ezerre teszik.

Tulónra nézve következő végzéseket hozott a' Párisi N. Gyűlés — 1. hogy az azt vissza nyert sereg méltóvá tette magát a' haza háládatosságára — 2. hogy innepet izentellyen a' nemzet ezen nevezetes napnak emlékezetére — 3. hogy a' nemzeti biztosok kerestessék ki azokat a' vitézeket, a' kik ezen történetben mások felett meg különböztették magokat, és jutalmaztassák meg hazájokhoz mutatott hivségeket. — 4. Töröltessen el *Tulónnak* neve, 's ennekutánna *Port de la Montagne*, az az, *hegy ki kötő helynek* neveztesse. — 5. Minden benne lévő lakó hajlékok rongtassanak le, és tsak annyi épületek hagyattassanak meg, a' mennyi a' hadi seregeknek, és a' kereskedő hajóknak szolgálattokra meg kívántatik — 6. és utóllýára, hogy *Tulón* vissza vétetésének hire minden osztályokba és táborozó seregekhez rendkívül való kúrirok által küidettesen meg.

Dugonier Generál azzal hizelkedik a' N. Gyűlésnek, hogy sokkal serényebben történt *Tulónnak* vissza vétetése, mint sem ideje lehetett volna az égyesült seregeknek fel tett zéllýaiknak vég-

be való vitelekre. — Tsak nem mindeneket megmentettünk, *úgymond* ő, a' veszélytől, többnire minden hajók, a' fegyveres ház, tárházak s. a. t. meg szabadítottak a' tüztől. — Úgy mondatik, hogy 115 ezer főre ment a' *Tulón* ellen ment patriota sereg.

A' *Génuai* K. Társaság, semmit nem ügyelvén a' szövetséges Fejedelmeknek intésére, különös barattsággal lenni láttatik a' Fr. nemzet iránt, és a' melly egyességre lépett néhai XVI *Lajos* királlyal, ugyan a' mellett akar most is meg maradni, a' kereskedésbeli tractákat szorossan meg tartani, kétség kívül azon indító okból, mivel tart attól, hogyha ő is a' szövetséges Fejedelmek mellé áll, minden Frantzia Országban lévő tüke pénzét elfogja vesztetni. Lássá a' *Génuai* K. Társaság mit mivel; hanem el hitesse azt magával, hogy mi helyt világos tractákba fog botosátkozni a' *Párisi* N. Gyűléssel, leg ottan vagy a' Sárdinai, vagy a' Nápoiyi, vagy az Anglus hajós seregek meg fogják támadni; külömben is fel nyílt szemekkel vigyáznak reájok, és minden *Génuából* ki menő, és oda bé menő hajókat szorossan meg vizsgálják.

Noha egyy részről, a' mennyiben *Tulont* vilzsa nyerték, és oda lett bé menetelekkel, mindigárt meg öltek 400 lakosokat, szerentsések a' Frantziák, de még sem tarthatták magokat tökéletesen bátraknak lenni. Akármint kégyetlenkedjenek a' zabolátlan szabadságnak részegítő itala által meg bódítatott patrioták, s akármint ditsekedjenek ellenségeiken vett győzedelmeikkel, még sem vehetnek belső ellenségeiken diadalmat; még is nemhogy fogyna, sőt inkább inkább szaporodik a' királyt kívánóknak, az úgy nevezett *Rojalistáknak* számok. Akármint hízkelkedjenek a' ki küldetett nemzeti biztosok *Párisba* útasítatott leveleikben, akárhogy mondják ők, hogy a' *Rojalisták* haldokló nyavalyájokban fetrengjenek, kevés hitelt érdemlének, a' mindennapi tapasztalt

dolgok meg tzáfollyák a' N. Gyülést ketsegtető jelentéseiket. Sőt önnön magok is gyakorta meg tzáfollyák leveleiket. Néhánykor azt írják, hogy azok a' Rojalisták, a' kik a' patriota seregeknek fegyvereiktől meg menekedtenek, maradandó helyet nem találván magoknak, mint a' fészkekből ki szóratott méhek, úgy tántorognak imitt amott. Másszor ismét azt a' jelentést teszi, hogy újra öszve gyüllöttek, és néhány nevezetes városokat mint p. o. *Alensont*, *Angerst* s. a. t. el foglalták. Hány százszor nem fütotta meg *Párisnak* úttzáit ez a' költött hir: *Oda vannak a' Rojalisták! Semmiségeknék széléhez jutottak!* Még is leg közelebb is azt írta oda *Garnier* nevezetű nemzeti biztos: „Még se vesztették el *úgymond*, a' Rojalisták előbbi bátorságokat, még sem tsüggettek el egészlen reménységeikben, még is keményen nyen fenyegetnek bennünket, és hanemha hatóságabb elközökkel fogja a' Nemz. Gyülés e nyavalyát orvoslani, végtére is erőt vesznek rajtunk. — Múlt hólnapnak 17-dik napján ekként irtanak *Thoursból* az oda küldetett nemzeti biztosok: Valósággal nem lábón, hanem szárnyon járnak a' Rojalisták, tegnap előtt *Lavádnál* voltak, (a' *Mayenne* folyó viz mellett Normandiában) most pedig *Ansenis* mellett vagynak a' *Ligeris* mellett (Kis Britanniában *Angers* és *Nantes* városok közt). Épen most halljuk, hogy 24 óráktól fogva ismét el foglalták *Lavádt* a' pártosok, kétség kívül úgy kell *Fougeressel*, Kis Britannia városával, bánnuuk, mint bánánk vala a' *Vendei* osztállal, másként lehetetlen leszen a' Rojalistákat el nyomnunk. — Mind ezekből azt tapasztallyuk, hogy igen nehezen szenved a' Fr. nép a' nyakára vettetett vás jármot, és hogyha lehetne, egy szempillantásban le rázná azt magáról. Sem a' *gvillotiné*, sem az ágyú golyóbiatok, sem *Lyonnak*, *Bourdeauxnak*, *Marsiliának*, és a' *Vendének* szomorú példái, sem az üldöztetések, sem más gyakorlott kégyetlenségek, nem elégségesek a' Fr. nemzet békéietlenségének, és a'

valóságos szabadságra való erőlködésének megfojtatására.

Újabb hadi Környüldállások.

Leg közelebb illyetén jelentések érkeztek *Ko- burg* herizegtől, *Monsi* quartélyából.

A' Csásár nevét viselő húszer regimentnek kapitánya *Puskás* úr, ki küldetettven portázásra, és halván múlt Decemb. 20 dik napján, hogy egy tsopori Frantzia lovasság patroirozni, az az, az éjjeli vigyázatra fogoa ki menni a' *Mareti* vidékre, maga mellé vett egy lovasságból és gyalogságból álló commandót, mellynek égyik részét *Maurois*, és *Maret* közt lévő erdőbe állította lesbe, oly fel tétellel, hogy a' midőn oda érkeznek a' Frantziák, hátul tsapjanak reájok. Minthogy pedig tellyességgel nem mutatta magát ottan az ellenség, *Ellincourt* felé küldött egygy káplárt, maga is utánok ment commandójával. Észre vévén a' nevezett helység mellett fekvő erdőben leselkedő parasztok, a' ki küldetett káplárnak, és 12 köz embernek feléjük való meneteleket, mingyárt tüzet adtak reájok, és oly jelenséget tettek, mellyből észre vévén a' falunak lakosai a' Cs. Kir. katonáknak ottan való lételeket, égy-szeriben meg vonták a' lárma harangokat. Más káplárt is küldött ugyan *Puskás* kapitány az elsőbnek segítségére; de mivel keménnyen tüzeltek reájok a' parasztok, ők sem kívánták sem embersiker, sem lovaikat, haszon nélkül veztegetni, vissza tértenek. Ellenben az erdőben lévő parasztság ellen küldetett Austriai gyalogságtól való féltekben el futottak a' parasztok, helységbe vették magokat, 's onnan lövöldöztek vitézeinkre. Felettébb meg bosszonkodván e' dolgon *Puskás* kapitány, körül vétette a' falut, hogy senki is onnan ki ne szaladhasson, égy-néhány lovas és gyalog embereit pedig hé küldötte, a' kik minden szemeik eleibe akadt lakosokat le arvitották, és azokat a' házakat, mellyekből reá-

jok lövöldöztek a' parasztnak, fel gyújtották. — Ezen alkalmatossággal 50 Frantzia lakosok vesztették el életüket, a' miénk pedig sem emberben, sem lóban semmi kárt nem vallottak.

Decemb. 30-dik napján az *Arleuxi* és *Cambrai* Frantzia seregeknek vezérjei rajta ütöttek, *Ottó F. M.* Lájinánt kórmányára bízott, és *Abson's Rocult* közt külső vigyázaton állott seregeknek jobb szárnyára. Addig is mig a' nevezet Cs. K. vezér maga is oda érkezett volna, igen derekasan viselte magát az Eszterházi hufzár regementének *Löpper* nevű kapitányja, és oíly halznos rendeléseket tett, hogy égyfzeriben tudtára esett e' történet a' téli cantonirungban lévő seregeknek. Az el fogatott Frantziáknak vallás tételek szerezént két batallion gyalogság két ágyúval, és 500 főből álló lovasság segítette a' mi külső őr állóinkat meg támadott Frantziákat, mind *Bouchaimból*, mind *Dovajból*. — A' Cs. K. vigyázó seregeknek jobb szárnyán állott hat escadron Eszterházi hufzárók voltak a' leg elsők, a' kik lovagló ártilleriájokat magok mellé vevén, minden mások után való várakozás nélkül rajtok ütöttek, mind a' Frantzia avantgardéra, az az, az elő menő seregére, mind a' *Rocult* felől erős lépésekkel ellenek ment Frantziákra. Ezen utólsóbbak között 10 embert aprított le, 's hármat fogott el *Gosztonyi* kapitány. Más részről ugyan azon hufzár regementből való *Andrásy* és *Madak* kapitányok tsaptak az ellenségre, és a' midőn észre vették volna, hogy azon regementből való *Strázsamester Kralovánfzky* hátról kerítette volna a' kakasokat, annál nagyobb bátorságot kaptak, és tsak hamar le sóztak közöttök 21 embert, 2 pedig el fogtak. Az Eszterházi hufzáróknak ilylyetén bátor vitézsége, és a' cantonirungból segittségekre sietett Cs. K. seregeknek szemlélések annyira el rettentette a' Frantziákat, hogy égyfzeriben vissza fordúltak, 's vissza mentek oda, a honnan oda mentek. Ezen vigyázó seregeknek jobb szárnyánál, mellynek kórmánya *Gr. Sport G. Má*

gorra. vala bizattatva, semmi egyéb nem történt, hanem hogy egy gyalogságból állott *Bouchaini* Frantzia commandó *Lieu St. Amandig* ki menvéa meg akarta kénlelni seregeinket; hanem az is látván, hogy a' miéink őket kéfzen várják, nem bátorkodtak előbb menni. Ezen alkalmatossággal égyetlen egy embert sem veztettünk el, seb-be is ó embernél több nem esett, a' kik között vagyon *Kardtsonyi* hadnagy is. Kiváltképen való módon dítséri *Koburg* hertzeg ezen Elzterházi Imre huszár regimentének, 's nevezetesen *Löpper* fő Strázsamesterségre emeltetett kapitánynak, nem külömben *Andrásy* kapitánynak, és *Kralovanszki* Strázsamesternek, a' ki már harmadszor éreztette meg karjának, és kardjának erejét a' Frantziákkal, bátor vitézségeket, és azzal fejezi bé ezen huszár regimentnek dítséretét, hogy valahová még eddig ment és fordult, mindenütt emlékeztető nyomdokait hagyta hadi virtusainak.

Decemb. 28 dik napján 200 gyalog, és 50 lovas Frantzia tsapott bé *Lohertnél*, más részről pedig *Vestontre* mellett ugyan olly számmal. — Itten fél óráig tartott tsatázás után villza üzetek, holott derekasan viselték magokat a' fel fegyverkezett *Flamenderek*. Ellenben *Lohertnél* tsak nem három óráig tartott a' viaskodás, újjabb újjabb segítsége érkezvén a' Frantziáknak; de tsak ugyan itten is diadalmat vettek rajtuk a' mi seregeink a' parasztoknak segítségek által. — Decemb. 31-dik napját követett éjjel *Boros* Generálnak adjutánsa *Wurmser* huszár regimentének fő hadnagya *Zechmeister* tökéletesen el rontotta a' *Pont - a - Tressini* hidat.

Gr. Wurmser lovas Generálnak, e' folyó hólnapnak 4-dik napján *Heidelbergából* küldött tudósítása szerént, semmi hadi történetek nem estek a' Cs. K. seregeknél. Azon jelentésből tudjuk azt is, hogy a' Prussiai seregeknek bal szárnya *Wormtziánál*, jobb szárnya pedig *Bingennél* *Moguntzia* és *Backarad* közt feklizik; az ellenségnek

egy colonnéja pedig *Kreutzenach* felé igyekeznek, a' melly helység 4 órányira vagyon *Mogun-tziától*.

Lássuk továbbá a' külföldi közönséges levelekből, minémü környülállások között légyenek a' *Rajna* környékén fekvő égyesült seregek:

Világosan azt mondják a' Palatinátusi Fejedelemségből érkezett levelek, hogy a' Frantziák *Neustadtban* 's *Türkheimban* légyenek (alsó Palatinátusnak városáiban) és egész *Manheimig* ki járjanak portázni — hogy egy 20 ezer emberből álló Frantzia sereg jöjjön a' *Biponti* hertzegen keresztül a' Prussusok ellen. A' *Lauterni* levelek is hasonló jelentést tesznek, és azt mondják, hogy avántgardéjok öfzve is tsapott már a' Prussus táborig külső vigyázókkal, és hanemha segítségekre ment volna az utólsóbbaknak ama híres és nevezetes Prussiai szolgálatban lévő, de magyar származású *Székelly* Obester, bizonyosan el nyomattaitak volna. Egy formán szollanak a' *Manheimből* érkezett levelek, és azt teszik hozzá, hogy *Speyert* is el foglalták immár a' Frantziák, és hogy egy gyillotinnét vittenek oda bé magokkal. Akármint légyen a' dolog, elég az ahhoz, hogy a' Frantziák a' Német földön vagynak, és hanemha nagyobb erő menénd ellenek, ott fognak a' télen kukorikolni. Azok a' Német birodalmi Fejedelmek, a' kik a' contingensel, az az, a' reájok esett katonaságnak ki állításával eddig késedelmeztek, látván a' szomszéd házának tüzét, most kezdenek mélly álmaikból fel ébredni. A' mostani *Württembergi* hertzeg igen rossz állapotban találván testvér bátyjának halála után hadi népeit, újabb rendeléseket tett azoknak ki készítésekre. Ennekfelette jutalmat ígért azoknak a' lakosoknak is, a' kik a' közönséges ellenség ellen fegyvert fognak fogni, ezt is hozzá tévén, hogy ő bizván jobbágyainak hivségekben, minden hadi népét táborba fogja szállítani.

A' Cs. K. seregeknek fő quártélyya *Heidelbergában* vagyon; *Manheim* a' Palatinátusi V. Fejedelemségnek anya városa éjjel nappal erősítetik, a' város körül lévő épületek mind le rontatnak, és azok a' szép élő fák, mellyeknek árnyéka alatt ennekelötte gyönyörűséggel sétáltak a' városnak lakosai, ki vágattatnak; minden oda költözött idegenek, a' kik Decemb. 20-dik napjától fogva nagy számmal tódúltanak oda, kéntelenítettnek a' várost el hagyni, 's másutt keresni magoknak menedék helyet.

Lakovitz Ferentz Austriai fi, a' *Gyulai* magyar regimentének fő seb orvosa, múlt karátsón első napján *Hagenautól* nem messze el fogattatván a' Frantzia lovas vadászok által, minden eszközeitől meg fosztatott. *Hagenauban* vitetvén a' Fr. Generálhoz hivattatott, kinek szinte torka fájása vala. Seb orvosi eszközökre lévén szüksége, el vesztett eszközeit nemcsak vissza nyerte, hanem szerentsésen is meg orvoslotta a' Frantzia Generált, a' ki szolgálattyanak gazdag jutalmát meg adván, 70 forint hólnapi fizetéssel akarta ötet a' Frantzia szolgálatban meg marasztani. Ő pedig nagyobbra betsvlven hazáját, feleségét és gyermekeit, 's uralkodó Fejedelméhez való hiveségét, egyenesen ki mondotta, hogy ő nékie telylyes akarattya légyen hazájában való visszta térésre. A' melly egyenes szívüése annyira meg tettett a' Frantzia Generálnak, hogy nyóltzad nap múltván szabadon botsátotta ötet, más 29 férfi, asszony személyekkel, és gyermekekkel égyütt, a' kik *Port Lovistól* 3 órányira szemeik bé költtetve vitettek oda bé, 's adattattak által a' Cs. K. seregeknek,

Elegyes Tudósítások.

Néhai Gróf *Eszterházi Imre* huszár regiment, mellyről fellyebb nagy dítsérettel emlékeztünk *Ferdinánd* fő hertzegnek, ugyan *Ferdinánd*

Mallandi hertzeg, és *Lombárdiai* kapitány másodszori fiaiott fiának méhozattatta ő Felsege ajándékozni; úgy mindazonáltal, hogy annak tulajdossává *Otto F. M. Lájtinántot*, néhai *Graefen*, most pedig *Vetsey* hufzár regementének volt Oberterét tette; következésképen ez után *Ferdinand* fő hertzeg hufzár regementének fog azon szép és vitéz sereg neveztetni.

A' *Vistula*, Lengyel Országnak nagy és nevezetes folyó vize, annyira fel dúzzadt múlt hónapnak 29 dik napján, hogy még a' *Warsóviai* mesterségesen építetett erős hidat is öfzve rontotta, és sok embert el ragadott magával. Egynéhány millióra betsültetik ezen ár viz által okoztatott kár. Önnön maga a' Lengyel király is ki ment annak szemlélésére, és leginkább azon szorgalmatoskodott, hogy a' viz partyán lakó lakosok veszedelemben ne essenek.

A' *Grodnoi* közönséges Gyűlésnek utolsó üléseiben, mind régi igazgatásának formája, mind fel osztattása meg változtattatott Lengyel Országnak. Két fő részre, u. m. a' koronához tartozó tartományokra, és a' Lithvániai hertzezségre osztattatott fel. A' koronához tartozó tartományok ezek a' Vajdaságok: *Cracovia*, *Sendomeria*, *Pohynia*, *Chelmya*, *Lublin*, *Warsóvia*, *Cinchanovia* és *Podlachia*. A' Lithvániai nagy hertzezségben, ezek a' Vajdaságok vagynak: *Wilna*, *Trock*, *Samogitia*, *Novograd*, *Merne*, *Brescet*, *Braclau*, és *Grodno*. Minden Vajdaságnak hét Senátorja, egy Vajdája, 's egy Castellánusa leszen, a' kik az Ország Gyűlései alatt kötelesek lesznek a' Vajdaságoknak parantsolattjaihoz magokat alkalmaztatni. — Minden negyedik esztendőben fog Ország gyűlése tartattatni, a' mellyre minden Vajdaság két nunciust fog küldeni; — azoknak a' Vajdáknak, a' kik az Országnak utolsó fel osztattatása által meg fosztattak vajdaságaiktól, semmi vokok nem leszen az Ország gyűléseiben; minden városok szabadosok leszenek, és három

rendre fognak fel-oloztatni; minden városnak jussa lesz minden negyedik esztendőben egygy Agenst választani magának, a' kik mind a' közönséges, mind a' tartománybeli gyűlléseken kötelesek az őket küldő városoknak dolgaikra vizgálni.

Egy e' folyó hólnapnak 4-dik napján *Hepdelbergában* költ levélben azt olvassuk, hogy a' Frantziák el hagyták a' Német földet, és a' Párisi Nemz. Gyűllésnek parantsolattýára ismét vizsza takarodtak Alsátziába. De mivel *Gr. Wurmsér*, a' hadi Cancelláriához azon napon utasított levelében egy izóval sem emlékezik e' történetről, fundamentom nélkül valónak lenni láttatik ez a' hir.

A' Párisi N. Gyűllés múlt hólnapnak végén azt végzette, hogy semmi névvel nevezendő idegenek ne visellyenek közönséges hivatalokat Fr. Országban. Ugyan akkor végzette azt is, hogy a' *Tulont* vizsza nyert patriota seregeknek egy millió; a' *Weisenburgi* lineákat vizsza vett seregeknek pedig három millió livra adattasson jutalomúl, 's olztozattasson ki közöttök.

Azoknak az özvegyeknek és árváknak számokra, a' kiknek férjeik és attyaik e' jelenvaló veszedelmes háborúban meg hóltanak, igen szép és halznos fundust állítottak fel a' Szövetséges Belgyiomnak rendjei. A' ki készítettett plánum szerént egy katona tizt özvegyének 150, 's minden gyermekeinek, 15 esztendőn alól, 40 forintya fog esztendőnként járni; az ollyan tizt árváinak pedig, a' kiknek anyyok sintsen, esztendőnként 60 forint fizetések leszén. Az al-tizt és köz ember özvegyének esztendőnként 30 forintja, gyermekeinek pedig 15 esztendőn alól 20 forintja fog járni. Azoknak, a' kiknek sem attyok, sem anyyok nintsen, 25 forint fizetések leszén, 15 esztendőn alól.

Magyar Ország.

Eggy szép elméjü barátom és levelezöm ekként festette le az emberi nemzetnek leg nagyobb méltelyét az irigységet, melly olly mélly gyökeret vert az emberöknek szíveikben, hogy lehetetlen azt egészen ki irtani.

Az Irigy.

1. El száradt már rút porontya,
Tzerberusnak, 's tsak a' isontya
Maradt 's bőre,
Tsak szédeleg, nints ereje,
Ebül öfzült otsimány feje
Lógg előre.
- A' feuenél fenébb féreg,
A' magát emésztő méreg,
Olyá téfzi mint fa kerég Kis időre.
2. Hét ördöggel van meg-telve
Mind a' szíve, mind a' nyelve,
Nints más gondja,
Hanem mit hall 's lát orrozva,
Azt százszor meg sokszorozva
Másnak mondja,
Nyúghatatlan szókra fakad,
Mergében tsak nem meg szakad,
Ha keriti szegény nyakad' Eggy kis rongyja.
3. Hogyha mások szzenvedhetnek,
Sokkal inkább ha szzeretnek,
Fogát szíjja,
Szíve mindég békételen,
Ezer panaszát szüntelen
Síjja-ríjja,
Kéfsz gyilkosa személyednek,
Motskitója jó nevednek,
Azt számlálván, életednek Mi a' hijja.
4. Allig vész húst már fogára,
Még is a' maga kárára
Mesterkedik,

Hogy bé tolyhassa szívedbe
Önnön magát, a' szemedbe

Hízelkedik:

Foházkodik, hogy Istened
Tartsa békével mindened',

Azonban titkon ellened Intselkedik.

5. Az epéje nints a' májján,
Hanem a' szívénn és szájjánn

Latorkodik,

E' kifzti e' bolondságra,
Hogy ő az egész világra

Fullaszkodik,

'S ha tzéllját el nem érheti,
Minden okos ki neveti.

Már ekkor nyelvét ki veti — Káromkodik.

6. Ha kis elő-mentségedet,
Eggynehány apró pénzedet

Meg sajditja,

Búval szemlél reggelt, estét,
A' fájdalom lelkét, testét

BCU Cluj / Central University Lib Undokitja;

Vérben forog sárga szeme,

'S a' kíoknak ezer neme Háboritja.

7. De bezzeg ha jönni talál
Lelkéért a' nem várt halál —

Meg hortyogja —!

De rá kiált, hogy készüljön!

'S Káron' hajójába üljön —!

Fülön fogja.

Oda viszi hol rabságát

Es kínós nyomorúságát

Viseli, hogy bolondságát Ott zokogja. —!